

Over Sophia en PanSophia: Artikel voor website Academie PanSophia bij de opening op 6 september 2008

Over Sophia en PanSophia

De verborgen God de Moeder en een verloren moederland: mythe of historische werkelijkheid?

Momenteel ontwikkelt zich mondiaal een nieuwe, interdisciplinaire tak van wetenschap die de vrouwelijke kant van God én oude en hedendaagse moederculturen of matriarchaten in kaart brengt. Recentelijk opgegraven beelden en teksten bewijzen dat God de Moeder, en oude en moderne moederculturen niet meer als mythe en verzinsel kunnen worden afgedaan. Deze God de Moeder draagt in de joodse en christelijke traditie een naam. Deze luidt Sophia. Wie is deze grote onbekende in onze huidige westerse cultuur en religie. Wie is Sophia? En PanSophia?

God de moeder is overal dezelfde maar draagt verschillende namen. In India heet zij Shakti, in het oude Egypte Isis en in oud-Israël Chokma. In Griekenland is haar naam Sophia, in het Nederlands: Wijsheid. Sophia is de kosmische oerkracht die samen met de vader schept, de vrouwelijke wederhelft van God de Vader. Lange tijd wordt Sophia in de joodse tempel te Jeruzalem vereerd als vrouw van God en als zijn Heilige Geest, zijn zichtbare uitstraling en manifestatie in wind en vuur. God en zijn vrouw en hun zonen en dochters mogen er dan zijn. Maar in 622 v. Chr. vindt men bij een verbouwing in de tempel het boek van de wet en brengt het naar koning Josia. Hij leest hierin dat Jahwe als enige vereerd wil worden. De mensen moeten aan deze nieuwe wet gehoorzamen, vindt de koning. Hij kondigt de tweede wet aan, waarin er in Israël nog maar één god mag zijn, Jahwe. Voor Sophia is er naast die enige God geen plaats meer. Nu worden zij en haar hemelse kinderen die staan voor sterren en hemellichamen en die later engelen genoemd worden, uit de tempel verwijderd. Letterlijk uit de tempel gezet. Merkwaardig genoeg wordt direct hierna de tempel door buitenlandse invallers verwoest. De ontheemde Sophia trekt met de joodse vluchtelingen mee naar het buitenland. In de joodse gemeenten in de diaspora in Egypte, Mesopotamië, Arabië en noord-Israël blijft zij bekend. Hier leeft het tweezijdige of duale godsbeeld waarin God en Sophia samenwerken bij de schepping, voort.

Na de ballingschap komt in Jeruzalem de partij der mono-jahwisten definitief aan de macht. De tempel wordt weer opgebouwd, maar Sophia keert er niet terug. Het heilige der heilige waar zij naast God verkeerde en de mensen de heilige kennis van inzicht en eenwording met God schonk, blijft leeg. Sommige oudere mensen van Jeruzalem huilen van verdriet, want zij herinneren zich nog hoe het vroeger was en ze weten nog wie en wat ze missen. De priesterschrijvers krijgen de opdracht de Bijbelteksten zo aan te passen dat Sophia en haar kinderen uit de teksten worden weggeschreven. Zij blijft evenwel verborgen en verhuld in de teksten aanwezig. Latere generaties joden en christenen kennen die geheimtaal niet meer en zijn niet meer in staat haar tussen de regels en achter de vervaderlandste woorden te herkennen. Zij raakt vergeten. De joden en christenen die zich haar nog herinneren, worden vervolgd en verketterd. Zij moeten hun boeken verbranden en wegdoen. Sommigen zijn zo slim ze te verbergen, bijvoorbeeld door ze in een kruik te begraven.

Waar is Sophia op haar ballingschap heengegaan?

Niet alle joden en later de joodse christenen vergeten Sophia. Wanneer eerst het noorden en later het zuiden van oud-Israël wordt bezet, nemen ze haar mee op hun vlucht. Zij trekken eind 6^e eeuw v. Chr. naar omringende landen en houden haar daar in ere. Echter, hun boeken worden later beschouwd als inferieur aan de orthodox-joodse en christelijke traditie die uitgaat van de ene God. Zij worden hier als een latere verwording van de orthodoxe traditie gezien, terwijl zij juist een oudere traditie overleveren. Langzamerhand verdwijnen de aanhangers van Sophia of de Sophianen uit beeld. Bij de christenen verschuift de aandacht van Sophia naar een aardse en ondergeschikte Maria. In de officiële teksten worden de volgelingen van Sophia verketterd. Men beschuldigt hen van allerlei afschuwelijke zaken als duivelverering, kannibalisme en kindermoord, incest, seksueel wangedrag (ook met dieren), liederlijke orgieën en drankzucht.

Waar is Sophia heengegaan? Er doen allerlei verhalen de ronde. Sommigen zeggen dat zij terug naar de hemel is gegaan. Anderen zeggen dat zij met de joden mee op ballingschap is gegaan, naar het buitenland. Weer anderen zeggen dat zij staat te huilen en te klagen bij de Klaagmuur of westelijke tempelmuur die als enige overeind blijft wanneer de tempel te Jeruzalem in 70 na Chr. voor een tweede maal wordt verwoest. Er is een groep die stelt dat zij zich heeft teruggetrokken in de woestijn. Dat zeggen de christelijke priesteressen die Sophia inmiddels Maria zijn gaan noemen. Zij wagen het zelfs de vrouw van God boven God zelf te stellen. Zij bakken brood en koeken voor haar en versieren een troon met een kleed en bloemen. Zij weten dat Sophia tijdelijk is ondergedoken. Ze laten bij hun bijeenkomsten altijd een stoel vrij. Ze wachten op het moment dat ze terugkeert. Ze verwachten haar. Dan zal, zo zeggen ze, een nieuwe periode van Geest en vrede en eenheid aanbreken. Je leest het ook in *de Openbaring van Johannes*: het is wachten op de achtste dag, op de neerdaling van het hemels Jeruzalem op aarde, op een nieuw en door Sophia of Geest zelf aangekondigd tijdperk van Geest en eenheid.

Wanneer komt Sophia weer boven water en zal zij op haar lege zetel plaatsnemen?

Er zijn allerlei tekenen dat God de moeder die zich uit het bewustzijn van westerse christenen terugtrok, wil terugkeren. In de 19^e en 20^e eeuw opent de aarde zich en geeft zij haar schatten prijs. Het duurt lang eer de opgegraven boeken worden vertaald en ook dan nog beseft men niet wie en wat men in feite heeft teruggevonden. Daarvoor is het eerst nodig dat vrouwen wetenschap gaan bedrijven. Wereldwijd was hun recht het aanrecht en werden ze vele vaderlandse eeuwen van opleiding en onderwijs afgehouden. Nu ze weer opgeleid worden, werkt Moeder aarde mee. Zij ontaardt wereldwijd een stroom van voornamelijk vrouwelijke kunst. De eerste archeologen uit de 19^e eeuw – archeologie is een jonge wetenschap – dachten dat het vieze kunst was, omdat de vrouwenbeeldjes die ze opgroeven allemaal naakt waren en meest wulps en wellustig. Daarom noemden de eerste mannelijke archeologen de piepkleine dikke beeldjes Venussen. Naar de erotische Griekse godin van de liefde: Venus of Aphrodite. Over de hele wereld wordt vrouwelijke kunst opgegraven die men Venuskunst pleegt te noemen. Nu is het zaak de eigen cultuur met een ander oog te bezien. De teruggevonden teksten en beelden in combinatie met nieuwe wetenschappelijke dateringstechnieken maken het mogelijk verder te kijken dan de vaderlandse neus lang is. De eerste vervaagde sporen van een verloren moederland met een vergeten Moeder laten zich lezen en herkennen. Ze komt terug...

Hoe vind je de verborgen Moeder en het moederland in en om je heen terug? Hoe leer je je moedertaal weer spreken?

Op verschillende manieren kun je haar, de verborgen Moeder, en de erfenis van het moederland ontdekken. Zo ontstaat er een nieuwe tak van wetenschap, het interdisciplinaire matriarchaatonderzoek. Een matriarchaat is een samenleving waarin de stammoeder en de vrouwen in de gemeenschap een gerespecteerde en centrale positie vervullen. Er is balans en respect tussen vrouwen en mannen, tussen ouderen en jongeren, en er is respect voor en verbondenheid met plant, dier en kosmos. Door deze geïntegreerde wetenschap wordt het vrouwelijke element weer herontdekt. Er kan weer onderzoek worden gedaan dat recht doet aan de oude én de eigentijdse matriarchaten (van mater of moeder en archè of begin). Mondiaal wordt er langs interdisciplinaire weg samengewerkt om de moderne moederculturen in kaart te brengen.

Door de Venuskunst waardenvrij en zonder vooroordeel te bestuderen, leren we de symbool- of beeldtaal van de Moeder weer. En als we de beeldtaal van de Moeder weer kennen, ontdekken we haar aanwezigheid in de teksten die recentelijk zijn opgegraven in Oegarriet in Kanaän, bij de Dode Zee en op andere plaatsen in Israël en bij Nag Hammadi in Boven-Egypte. In het gnostische christendom hervinden wij een christelijke Sophia, die door middel van inwijding tot bewustzijn en eenheid leidt. Net als in de oude 'heidense' mysteriën. De verschillen zijn minder groot dan tot nu toe werd gedacht.

Het landschap vormt een levende cultuurhistorische bron van informatie. De nieuwe wetenschap der sacrale landschapskunde geeft aan dat de sleutel ligt bij sacrale plaatsen in het landschap: bergen, grotten, rivieren, bronnen, bomen, stenen enz. Doordat diverse culturen het land bevolkten is er cultuurlaag na -laag in het landschap afgezet. Die moet je in kaart brengen om daaronder de oude matriarchale cultuurlaag te herontdekken die op eigen kracht door allerlei bovenlagen heen is blijven doorwerken. Het is het fundament waarop latere culturen bouwden.

In deze tijd wordt Sophia herontdekt. Wij krijgen de instrumenten in handen om haar verwoeste tempel weer op te bouwen. Zij kan in dit gerestaureerde gebouw en in ons bewustzijn haar rechtmatige plaats naast God de vader terug krijgen. Wat is haar meerwaarde voor de mensheid? Wat zijn wij eigenlijk kwijt geraakt en wat voegt Sophia toe?

Met Academie PanSophia bouwen wij de verwoeste tempel van Sophia weer op

Er zijn culturen waar God de Moeder marginaal overleefd heeft. Maar in een cultuur als de onze is zij geheel uit het bewustzijn verdwenen. Net als de kennis over het moederland geheel is weggezaakt op onbewust niveau. Academie PanSophia ziet het als haar taak om hierin verandering te brengen: om de mensen te leren dat er ooit een moederland was waarin een moedertaal gesproken werd en men God de Moeder kende en waardeerde. Naast haar waardeerde men ook elkaar en voelde met alles en allen een onderlinge verbondenheid. Als Sophia terugkomt, breekt een nieuwe tijd van harmonie en vrede aan, van verbroedering en verzuistering, van overvloed en welvaart. Schaarste en gebrek zullen wijken voor mens, mineraal, dier en plant. Dan zal de leeuw naast het lam liggen en breken er eindelijk betere tijden van licht en liefde aan. Om dit te bereiken is het nodig dat wij de verwoeste tempel van Sophia weer opbouwen. Dit kan door in de buitenwereld te werken aan de restauratie en renovatie van de kennis en het bewustzijn waar zij ooit voor stond. En door in de binnenwereld van ons mystieke hart te werken aan de opbouw van de innerlijke tempel en de weg te gaan tot bewustwording en eenheidsbewustzijn. Sacraliteit, verbondenheid en eenheid moeten weer terugkomen in bewustzijn.

Academie PanSophia is genoemd naar Haar die kennis en wijsheid heeft en weet. Pan betekent het totaal omvattend. PanSophia is dus de naam van de Sophia die het totaal omvat, al draagt zij in niet-westerse culturen andere namen. Over de hele wereld vind je zowel in

oude als hedendaagse culturen godinnen die de goddelijke wijsheid belichamen. Zij glimlachen en weten. Ondanks het feit dat hun hart doorboord is met pijlen van verdriet om lijden en ellende. Zij blijven door hun tranen heen glimlachen omdat zij de mensheid van onbewustzijn naar bewustzijn leiden. Het zijn leidsvrouwen.

De doelstelling van de Academie PanSophia

De doelstelling van Academie PanSophia is tweeledig:

- 1 het herontdekken van de vrouwelijke God, de vrouwelijke waarden en de bijdrage van vrouwen in oude en hedendaagse culturen.
- 2 het overdragen van kennis, inzichten en vaardigheden, die kunnen bijdragen aan het samengaan van vrouwelijke en mannelijke waarden in een nieuw, geïntegreerd mensbeeld.

Vandaar dat de subtitel luidt: kenniscentrum matriarchaat en eenheidsbewustzijn. In dit centrum tellen twee soorten kennis: innerlijke en uiterlijke. Kennis op gevoels- en zielsniveau: kennis van het hart. En kennis van het hoofd, kennis die je door leren en studeren verwerft. Beide soorten kennis heb je nodig om te komen tot inzicht en wijsheid, tot Sophia. Tot voor kort was Sophia niet meer dan een schim van wie ze ooit is geweest. Tot voor kort was het moederland niet meer dan een zweverige mythe. Academie PanSophia wil die schimmige mythe van een cultureel-historisch fundament voorzien en niet alleen een deel van de geschiedenis herschrijven, maar ook een hoofdstuk toevoegen aan de geschiedenis van de mensheid. Want pas als je het eigen verleden werkelijk kent, ligt een nieuwe toekomst voor je open.

Annine van der Meer, 13 augustus 2008